

Otváranie druhého piliera škodí ľuďom

18. novembra 2008 4:55

Vláda ničí druhý pilier, neponúka však žiadnu alternatívu, upozorňuje Eugen Jurzyca, riaditeľ Inštitútu pre ekonomické a sociálne reformy (INEKO).

Eugen Jurzyca, riaditeľ Inštitútu pre ekonomické a sociálne reformy (INEKO).
(autor: [Ivan Majerský - Pravda](#))

Druhý pilier sa v sobotu znova otvoril, kto by sa mal zamyslieť nad návratom do Sociálnej poisťovne?

Táto otázka je síce dnes najčastejšie kladená, ale debata o tom, kto má vystúpiť z druhého piliera, zahmlieva podstatu veci. A tou je udržateľnosť dôchodkového systému. Na otázku, pre koho je výhodná len Sociálna poisťovňa a pre koho aj druhý pilier, nechcem odpovedať. Príde na rad, až keď si vydiskutujeme, ako má vyzeráť penzijný systém na Slovensku. Nemôžeme ho vnímať ako lotériu. Že keď sa niekto v mladosti alebo strednom veku pomýli a vstúpi do nesprávneho piliera, ostatní sa mu potom budeme vráťane vlády smiať a necháme ho dožiť život pod mostom. Rozdiely medzi prvým a druhým pilierom u prvých ľudí, ktorých sa to bude týkať, by nemali byť dramatické. O tom by sme mali hovoriť a to by mala vláda zabezpečiť.

S reformou penzií prišla bývalá vláda, súčasná s ňou úplne nesúhlasí a systém mení. Čo to preň znamená?

Súčasná vláda môže mať inú predstavu o dlhodobom zabezpečení dôchodcov, ale nech ju povie. Kabinet útočí na druhý pilier, ničí jedno z možných riešení a odpovedí na veľmi vážny problém, ktorý Slovensko čaká. Vláda pritom neukázala alternatívu. Ak ju má, nech ju položí na stôl, podloží analýzami a nech sa prediskutuje. Zatiaľ len robí kampaň, aby ľudia odišli z druhého piliera. Budúci rok bude mať vďaka tomu viac peňazí o desať miliárd. Čo sa však stane o 20, 30, 40 rokov? Ak by sa druhý pilier takto zničil, platí, že zatiaľ čo dnes priemerný dôchodok predstavuje 40 percent z priemerného platu, tak v roku 2020 to bude 28 percent a v roku 2050 to bude len 13

percent. Pre predstavu, 13 percent z dnešného priemerného platu sú necelé tri tisícky. Veľmi reálne hrozí katastrofálna situácia, pokiaľ by druhý pilier nebol, resp. keby sme ho nenahradili iným riešením.

Je pre druhý pilier problém, ak by sa hocikedy otváral?

Nikto nechce žiť tak, že si celý život prepočítava, či sa mu oplatí prvý pilier alebo aj druhý pilier. Ľudia chcú normálne robiť a nejde im o to, aby v prvom alebo druhom pilieri zbohatli. Chcú od štátu počuť, že na starobu budú dôstojným spôsobom zabezpečení. A to pri týchto zmenách veru takto nevyzerá. Pre ľudí je neustále otváranie problém. Tiež je to problém pre tých, ktorí majú na starosti makroekonomickú stabilitu, lebo nevedia, s čím majú počítať dokonca ani na budúci rok. Nehovoriac o tom, aká bude situácia v dlhodobom horizonte. Či budeme mať verejné financie vyrovnané a či dieru spôsobenú najmä starnutím obyvateľstva dokážeme zakryť, alebo sa bude ešte prehĺbovať. Nevieme, čo bude ďalšie roky. Či sa bude otvárať znova druhý pilier a v ekonomike budú pribúdať takéto "rýchle" peniaze. Nehovorím, že sa nemajú robiť zmeny. Majú však byť premyslené a veľké zmeny majú byť podložené serióznymi analýzami. Časté zmeny sú robené práve preto, že analýzy nemáme a blúdime. Opakované otváranie druhého piliera mi príde ako blúdenie, nie súčasť stratégie.

Pre druhé otvorenie systému sa kabinet rozhodol pre krízu, ktorá spôsobuje straty dôchodkových fondov. Je to správny argument?

To, že teraz ceny akcií klesajú, je pravdivý argument zo strany kabinetu. Zodpovedná vláda, ktorej ide o dlhodobý úspech krajiny, by však mala povedať aj to, že doteraz za uplynulých sto rokov, keď by sme vzali ktorýchkoľvek 30 rokov, akciové trhy boli v pluse. Zodpovedná vláda by mala povedať, že 10 miliárd, ktoré ideme na budúci rok minúť, keby sme vložili na polovicu do akcií a dlhopisov v roku 1980, dnes z nich máme približne 60 miliárd. Keby sme ich investovali v roku 1900 a prečkali s nimi aj veľkú krízu a mnohé ďalšie menšie krízy, mali by sme približne 400 miliárd korún. Vláda by mala povedať, že kto sporí a investuje, dlhodobo je oveľa bohatší, resp. si môže ako krajina dovoliť dávať viac na dôchodky, zdravotníctvo či školstvo.

Kabinet očakáva, že opätovné otvorenie privedie do Sociálnej poisťovne späť 150-tisíc ľudí. Premiér Robert Fico si myslí, že sa neoplatí sporiteľom nad 45 rokov. Čo by ste odkázali starším ľuďom, ktorí budú zvažovať vstup alebo vystúpenie?

Môžem len zopakovať, že ľuďom v tomto smere nič neodkazujem. Myslím, že vláda urobí opatrenia, či už legislatívne alebo v rámci kampane, aby dostala naplánovaných 10 miliárd korún. Ak bude potrebovať, tak získa aj viac peňazí. Kabinet ľudí ľahko ovplyvní tak, aby nakoniec odišli. A spôsobí to dlhodobý problém pre celú krajinu. Odkazujem všetkým ľuďom, aby sme tlačili na vládu, aby pripravila serióznu, vyargumentovanú stratégiu dôchodkového zabezpečenia na desiatky rokov pre túto krajinu. Ak má premiér a ministerka práce Viera Tomanová predstavu, nech ju dajú na stôl a prediskutujú s verejnosťou. Z hľadiska dôchodkového zabezpečenia totiž začíname byť neriadenou strelou, ktorá nemá vypočítanú budúcu dráhu. Len niekde letíme a nemáme výpočty kam.

Nakoľko rieši druhý pilier problémy starnutia?

Rieši ich len čiastočne. Slovensko bude mať aj s druhým pilierom problémy. Nie však také, aké by malo bez neho. Teraz to vyzerá, že sme na ceste od riešenia späť.

Minimálne by sme si mali vydiskutovať, že krajina bude potrebovať zvyšovanie veku odchodu do penzie. Čím dlhšie žijeme, tým dlhšie budeme musieť pracovať. Ak sa na tom nedohodneme teraz, o pár rokov to bude musieť nejaka vláda urobiť skokovo a doplatí na to najviac istá generácia. Nebude sa to diať postupne a teda nie každá generácia na seba vezme spravodlivú časť zvyšovania dôchodkového veku.

Ministerka práce si myslí, že s problémom starnutia môže pomôcť aj rodinná politika, súhlasíte?

Ministerka musí vedieť, že starnutie spôsobí finančné problémy, ale snaží sa to zahmlievať. Rečami o tom, že demografická kríza nie je krízou, lebo sa treba tešiť, že ľudia sa dožijú dlhšie, sa snažila vymanévrovať z problému pred pár mesiacmi. Bolo to, ako keby niekto povedal, že nám hrozí vážna kríza a ona by začala rozprávať, či v kríze je tvrdé y alebo mäkké. Určite nie je kríza, že ľudia budú starší. To však spôsobí finančnú krízu. Ak má riešenie v rámci rodinnej politiky, nech ho predloží a podloží analýzami. Analýzy sú dnes naozaj potrebné, pretože vážne problémy sú za rohom a nemôžeme mať zahmlenú predstavu, že možno sa to nejako vyrieši rodinnou politikou. Opakujem, dôchodkové zabezpečenie nie je lotéria. Možno nakoniec bude mať pravdu, skôr však o tom pochybujem.

Mohli by Slovensku pomôcť prisťahovalci?

Mohli by pomôcť. Opäť však treba stratégiu, pretože prisťahovalci prídu, na chvíľu nám pomôžu, potom ostanú u nás, stanú sa dôchodcami a môžu problém ešte prehĺbiť. Znova treba vypracovať analýzu, ako riešiť problém, ktorý má celá Európa a veľmi ťažko sa s nimi borí.

Jana Hambáľková, Pravda